

Te noho tiriti

Akoranga 5 – He Noho Toimaha

He akoranga hei akiaki i ngā ākonga kia whai whakaaro ki ngā āhuatanga toimaha ka pā atu ki tētehi kōtiro he pakeke āhua ōrite ki a rātou.

Marautanga	Te Reo Māori
Taumata	5
Whenu	Āheinga Reo
Whāinga Paetae	Ka āta whakarongo, ka whakawā, ka wetewete, ka whakatau hīkaro mō tētehi kaupapa
Rauemi	<ul style="list-style-type: none"> ~ Kei te pātene Te Noho Tiriti ngā hononga paetukutuku ~ Ngā pene me ngā pukapuka mahi a ngā tauira ~ Te ipurangi ~ Pouaka whakaata a te akomanga/ngā taputapu ipurangi

Hei Mahi

1. Me mātaki ā-akomanga/takitahi rānei e ngā ākonga te ataata e pā ana ki a TA.
2. Whāia te huarahi ‘whakaarohia/noho takirua/whakapuaki’ hei whakautu i ngā pātai nei:

Whakawā

- ~ He aha ngētehi kupu hei whakamārama i te kōtiro nei a TA?
- ~ Tēnā, ki ngō whakaaro, he aha te take kāore e taea e te whānau o TA te utu rēti ahakoa kei te mahi tōna māmā?
- ~ Ki ngō whakaaro, kua māia ake, kua ngoikore rānei a TA i noho kāinga kore?

Te noho tiriti

Wetewete

- ~ I te noho pēwhea nei a TA mā i mua i tō rātou taenga ki Te Puea Marae?
- ~ Nō tō rātou hūnukutanga ki Te Puea Marae, kua pēwhea tō rātou noho ināianei?

Whakatau hīkaro

- ~ Ko te hīkaro o te uiuinga he kōtiro atamai a TA. I pēwhea te whakapuakitanga o taua hīkaro?
  - ~ I pēwhea te whakapuaki te hīkaro he haepapa tō te Pirimia ki a TA me tōna whānau me tō rātou noho kāinga kore?
3. Tohutohungia ngā ākonga kia whakaritea kia toru ngā pātai e uia atu ai e rātou ki a TA. He mahi takirua. Ka whakamātauria e ngā ākonga he uiui, ko tētehi ka pātai i ngā pātai, ko tētehi ka whakautu.
4. Ka aro ki tō TA uiui, te wāhangā e kiiā nei:

“Nō reira he mahi tā tō māmā?”

“Āe.”

“Engari he nui kē atu te utu o te whare ki te moni e utua ana ki tō māmā?”

“Āe. He nui rawa te utu mō ngā whare i ngēnei rā.”

- ~ Me rangahau ngā ākonga i te utu o te rēti whare e uru ai te whānau tokowaru ki Tāmaki Makaurau ki runga ipurangi.
- ~ Me rangahau ngā ākonga i te utu mō te hoko whare e uru ai te whānau tokowaru ki Tāmaki Makaurau ki runga ipurangi.
- ~ Ka whakatauritengia ngā utu e rua nei ki te utu mō te rēti me te hoko whare e ūrite ana te rahi ki tāone kē.

Arotakenga

Hei whakatepenga, āta whakaarohipa ngēnei akoranga:

- ~ He toimaha, he uaua te noho kāinga kore ki te tangata, ka mutu ka uaua kē atu ki te tamariki.
- ~ He tino nui ngā utu mō te reti whare me te hoko whare ki Tāmaki Makaurau.
- ~ Ehara i te mea he hunga kore mahi te hunga kāinga kore.